

سپهیل جمشید پور

کارشناس ارشد مسائل بین‌الملل

پرتاب توپ سریع عمران خان در کریکت سیاسی پاکستان

اخبار فعل و انفعالات سیاسی اخیر میان احزاب مخالف با باقی ماندن عمران خان در سمت نخست وزیری در مجلس ملی پاکستان و پیشنهادهاد انحلال مجلس توسط عمران خان و موافقت رئیس‌جمهور پاکستان و همراهی رئیس و نایب رئیس مجلس پاکستان با این امر، منجر به جلب توجه نخبگان به وقایع پاکستان شد چرا که پیش از این رویداد، رسانه‌ها اعلام کردند که سفير پاکستان در يك کشور قدرتمند خارجی (احتمالاً آمریکا) از مقامات آمریکایی نامه‌ای دریافت کرده که در آن توصیه شده است عمران خان به تصمیم‌آنی پارلمان مبنی برای عدم اعتماد به خویش گردن نهد و جایگاه نخست وزیری را ترک کند، هر چند این روایت با تکذیب مقامات آمریکایی مواجه شده‌است اما عمران خان به صورت رسمی به صحت این موضوع اشاره داشته‌ و از طرفدارانش خواسته بود که به خیابان‌ها بیایندو مانع تحقّق این اقدام آمریکایی شوند. هر چند که آینده تحولات پاکستان چندان روشن نیست و مخالفان نخست‌وزیر از جمله حزب مردم پاکستان از شکایت به دیوان عالی پاکستان خبر داده‌اند اما پرتاب سریع توپ توسط عمران خان در زمین سیاسی کریکت پاکستان از جمله افشاکاری تلویزیونی، توثیق‌هایی در باره مصاف حق و باطل و عدم بردگی سیاسی برای کشورهای قدرتمندو انحلال مجلس پاکستان نشان داد که عمران خان تصمیم ندرده به سادگی از قدرت کنار برود و طی ۹۰ روز آینده تحولات سیاسی پاکستان برای انتخابات مجدد یکی از متغیرهای تعیین کننده برای خوانش های سیاسی ر روشنند آینده خواهد بود.

پس از این مقدمه کوتاه، بررسی سه کلیت جداگانه برای درک بهتر تحولات پاکستان ضروری به نظر می‌رسد.

الف. سیاست داخلی در پاکستان : پاکستان یک کشور چندقومی و چندفرهنگی است،پاکستان در سال ۱۹۴۷ نوآست استقلال خود را تضمین کند اما در سال ۱۹۷۱ نیمه شرقی خود را طی جنگ داخلی از دست دادو کشور بنگلادش اعلام موجودیت کرد،رهدای استعمار بریتانیا در پاکستان، تجربه جنگ داخلی، تنش‌های مزمن ژئوپلیتیکی با هند در کشمیرو افغانستان، وجود گروه‌های مختلف ایدئولوژیک و قومی با گرایش‌های ادییکال، وجود مذاهب مختلف و مرام‌های مختلف سیاسی، نفوذ ژنرال‌های ارتش و سازمان اطلاعات ارتش (آی. اس آی) در شکل دهی به روندهای سیاست داخلی و خارجی و متغیرهای زیاد دیگری، از پاکستان کشوری متکثر و در حال توسعه ساخته است که از

یک سوبه قرار گرفتن در امتدادنزخیره ارزش جهانی و توسعه همه جانبه خود فکر می کند،از سویی دچار تعارضات سیاسی میان بازیگران مختلف قدرت در محیط داخلی است که مشرب‌های چپ، لیبرال تا بازیگران اپوپولیست، میانه رو، اسلام گرا، تندرو و رادیکال یا گرایش مسلحانه را در بر می گیرد. ظهور عمران خان که دانش آموخته اقتصاد در بریتانیا بوده و از تیار پشتون اما متمایل به صوفیه بوده‌است ونیز الهام‌گیری اواز افکار اقبال لاهوری و درخشش گذشته او در زمینه ورزش کریکت که در واقع میراثی از خاندان مادری اوست ونیز زندگی خانوادگی سیال او، شخصیتی کاریز ماتیک، ملی گرا و جنجالی به عمران خان بخشیده‌است و حتی رفتارهای حساب شده او در دیدارهای خارجی اش فیگور سیاسی او را از قباییش متمایز می‌کند. عمران خان به نوعی یک فصل مشترک بین‌فرهنگی از قومیت‌های پاکستان تیمپی از نیروهای سیاسی معتدل است که در سال ۲۰۱۸ با شعار مبارزه با فساد و پیشرفت به جایگاه نخست وزیری پاکستان پا گذاشت و اکنون با گذشت نزدیک به چهار سال از دوره پنج ساله نخست وزیری بایکی از مهم‌ترین چالش‌های سیاسی خود بعد از به دست گیری قدرت به صورت انقلابی و شکندنه با سایر احزاب مواجه شده‌است.

همچنین پاکستان از سال ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰ در وضعیت اقتصادی مثبتی قرار نداشته و همواره سعی در جذب کمک‌های خارجی از کشورهای مختلف داشته که به دلیل نارضایتی آمریکا و همییمانانش از سیاست خارجی پاکستان گاهی این کمک‌ها قطع شده است اما پاکستان در سال جاری نرخ رشد ۴ درصدی در تولید ناخالص ملی خود را تجربه کرد و نشان داد در حوزه‌های مختلف کشاورزی، بازرگانی، صنعتی و خدماتی زمینه رشد را داراست بنا بر این بحران سیاسی پاکستان در فضا و زمینه داخلی علاوه بر تاثیر گرفتن از مناقشات نیروهای متکثر سیاسی داخلی فعال، ریشه در رکود اقتصادی سه سال گذشته پاکستان در اثر کرونا و قطع برخی کمک‌های خارجی نیز دارد و به نظر می‌رسد با امنیتی سازی گفتمان سیاسی حاکم بر کشور، عمران خان سعی خواهد کرد تا زمینه ایجاد ثبات و ماندگاری خود را در قدرت فراهم کند تا سیاست‌های جدید خود در قالب توازن بخشی به مطالبات داخلی را دنبال و زمینه رشد اقتصادی را فراهم کند که البته می‌بایست منتظر موفقیت یا ناکامی این تاکتیک در ماندگاری عمران خان ماند.

ب: سیاست منطقه‌ای پاکستان : پاکستان نقش ویژه‌ای در نقش آفرینی‌های منطقه‌ای دارد و مهم‌ترین نقش آفرینی‌های پاکستان می‌تواند در قالب ایفای نقش دروازه غربی چین در آسیای جنوبی از طریق بندر گوادر به سوی آب‌های آزاد باشد، همچنین پاکستان می‌تواند بازیگری اثر گذار بر ترتیبات آسیای میانه تلقی شود. عضویت در سازمان شانگهای، عضویت در سازمان اتحادیه همکاری‌های منطقه‌ای جنوب آسیا (سارک)، عضویت در اتحادیه کشورهای مشترک المنافع یا همسود که نشان از اهمیت اسلام آباد برای بریتاناست و همچنین

عضویت در سازمان کنفرانس اسلامی به پاکستان کارا کتری میانجیگر و تسهیل کننده ارتباطات سیاسی به ویژه میان ایران و عربستان داده است. نفوذ و تاثیر گذاری بر افغانستان و استفاده از آن به مثابه نوعی عمق استراتژیک برای کنترل هند از نمونه‌های نقش آفرینی منطقه‌ای این کشور است که باتوجه به ظرفیت‌های اقتصادی و جمعیت رو به رشد و الزامات سیاست خارجی پاکستان که طراحی جدیدی را تجربه می‌کند و در دوره شکل گیری است، نقش پاکستان در منطقه اهمیت رو به تزایدی دارد.

ج. سیاست جهانی پاکستان: پاکستان اکنون خود را به بازیگری قابل اعتنا در سیاست‌های جهانی تبدیل کرده‌است، از سویی پاکستان در گذشته نیاز داشت تا به لحاظ سیاسی-امنیتی در صف بندی کشورهای غربی جایگاه خود را معین سازد و از سوی دیگر با توجه به عمق نیازهای اقتصادی فعلی، میل به توسعه دارد و با ظهور قدرت چین، پاکستان علاقه مند است تا نوعی سیاست گردش به شرق را دنبال و نیاز بیشتری برای غرب نسبت به خود را مهندسی کند تا بتواند در اختلافات جاری با هند از آن بهره برداری کند. همچنین خط لوله پاکستان استریم که قرار است انرژی روسیه را در قالب یک کنسر سیوم به پاکستان منتقل کند نوعی دیگر از موازنه سازی‌های پاکستان در منطقه و دارای اهمیت ویژه برای ایالات متحد، بریتانیا و هند است. سفر عمران خان در کوران جنگ اوکراین و هشداری در پی مقامات آمریکایی به موضع گیری صریح علیه روسیه و موضع نسبتا بی طرفانه پاکستان، چالش پاکستان و آمریکا بر سر افغانستان، پایان دوران نسبتا کم تنش روابط پاکستان و ایالات متحده در دور مراهپ ورود به دور‌های جدید هم‌زمان با ورود بایدن به کاخ سفید است که آثار خود را بر سیاست داخلی پاکستان و حتی ارتش پاکستان که نگران قطع شدن کمک‌های آمریکاست، گذاشته است.

بررسی فشرده سه حوزه فوق الذکر نشان می‌دهد که بازیگری جدید پاکستان موجب شده تا عمران خان و هوادارانش به فرصت‌های بازیگری جدید با شرق و گرفتن امتیاز از غرب توجه کنند و مخالفان عمران خان روی تهدیدات و ریسک‌های ناشی از اقدامات جدید دولت و مشکلات روبه تریاد داخلی و منطقه‌ای انگشت بگذارند. به نظر می‌رسد پاکستان در دوره پوست اندازی سیاسی است و ایران می‌تواند در تنظیم رویکرد هایش نسبت به پاکستان که همواره مثبت و سازنده بوده‌است پس از دوره آرامش سیاسی در این کشور گام‌های مؤثرتری را بردارد و هر دو کشور به تقویت علایق سیاسی، فرهنگی و اقتصادی بیشتر مبادرت ورزند، یقینا همکاری‌های سنتی منطقه‌ای میان ایران و پاکستان قابلیت ارتقا در دورویکردهای مثبت پاکستان می‌تواند ایران را به گسترش روابط ترغیب کند، در نهایت و در جمع بندی باید گفت: عبور موفقیت آمیز پاکستان از این مرحله حساس به تعمیق فرایند دولت_ ملت سازی در آن کشور کمک می‌کند و متوازن شدن سیاست داخلی و سیاست خارجی پاکستان و مشخص شدن جهت گیری کلی آن در آینده برای تحلیل گران واجد رازش و اهمیت خواهد بود.

• اولیای محترمی که طومار علیه بازگشایی مدارس تهیه می‌کنید، پس یقینا عید را در منزل فرطینه بودید، رستوران، سفر، مهمانی و عروسی هم نمی‌روید. یا فقط مدرسه مشکل دارد؟ آقایون عزیز تو مهمونی‌ها سعی کنید به خواهر یا مادر یا همسرتون کمک کنید نمی‌شه به سری پاتونو بندازید روی پاتون فقط بگید و بخندید. لذت بردن از اون مهمونی حق خانم‌ها هم هست.

بعد از این همه سال هنوز فکری برای گرانی و هرج و مرج آذوقه مردم نشده!

• متأسفانه شب عید هم گذشت اما دولت هیچ کمکی برای سفره شب عید مردم نکرد با این که خود شما چند ماه قبل از تصمیم دولت برای پرداخت یارانه جدید نوشتید، آن هم فقط در حد حرف باقی ماند.

• قیمت سرسام آور بلیت قطار در ایام تعطیلات نوروزی چه توجیهی داشت؟!

• وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی دهک‌های اول تا چهارم را بر چه مبنایی تعیین کرده است که برای من کارگر روز مزد فصلی بدون حقوق ثابت و بیمه با خانه اجاره‌ای بسته کمک معیشتی واریز نمی‌کند ولی برای کسی که منزل شخصی دو طبقه با دو تا ماشین و بیمه و زمین و باغ و مغازه دارد بسته معیشتی واریز می‌کند؟

• وجود این همه جوان تحصیل کرده بی‌کار واقعا جای تأسف دارد که چرا مجلس محترم شورای اسلامی اجازه داده معلمان بتوانند تا ۶۵ سالگی ادامه خدمت دهند؟ لطفا پیگیری کنید.

• بدترین خاطره پایان سال از روزنامه محبوب و عزیز خراسان جدول پنج شنبه ۱۲۶ اسفند بود که بسیار ریز و کم رنگ چاپ شده بود.

• بودم کور تر شدم! چه دشمنی با دوستان و خوانندگان خودتان دارید نمی‌دانم ولی فکر کنم خودمان چشمتان کر دیم لطفا این کار را

کل من علینا فها و ینی وجه ربک ذوالجلال والاکرام همکاران ارجمند جناب آقایان کورش و کامران شجاعی ضایعه درگذشت مادر گرامی تان **ام الشهید شادروان ربابه اصغرپور** را از صمیم قلب تسلیت می گوئیم. حضرت فاطمه زهرا ؑ را با مادر سادات و به بازماندگان صبر جزیل عنایت فرماید. **احدیان – فیان آبادی – علوی – سیاح واله – رادپور – غرابی – دهستانی – افشار طاهری – علی پور – نصیری**

۱۳۰۱-۱۶-۰۹

خواهر عزیزمان آذر جان و شراره عزیز اخوان گرامی، نورچشمان رضا جان، نیما جان و نغمه عزیز جناب آقای دکتر ترجمان، جناب آقای دکتر محبوب خانواده محترم فرشچی و عزیزاده درگذشت مهربانو مادر عزیز را تسلیت گفته و با شما سوگواریم. **دکتر دارابی، مهوش نگین وحید-دلارام و نیما نوید**

۱۳۰۱-۱۶-۰۸

دکتر رضا و دکتر نیما ترجمان و نغمه عزیز

از دست دادن مادر بزرگ مهرباننان را به شما تسلیت می گوئیم ما را در غم خود شریک بدانید.

نونا، نگار، زهرا و دکتر علیرضا قاضیانی

۱۳۰۱-۰۱-۰۴

فرسان روزنامه صبح ایران

دوشنبه ۱۵ فروردین ۱۴۰۱

۲رمضان ۱۴۴۳، شماره ۵۲۰۹

حرف مردم

ستون «حرف مردم» انعکاس دهنده صادق حرف‌های شناسات.

تلفن: ۰۵۱۳۷۰۰۹۱۱۱ • پیامک: ۲۰۰۰۹۹۹ • ای.تا، ای.کپ، سروش: ۰۹۰۳۳۳۳۷۰۱۰ • نمابر: ۰۵۱۳۷۰۰۹۱۲۹

• آیا آلمان زمان خوبی برای باز شدن مدارس و دانشگاه‌ها بود؟ همه مردم توی عید به سفر و مهمانی رفتند و اوضاع خوب نیست. یک دفعه آمار بالا می‌رود و همه را شو که می‌کند. چرا مسئولان یک کاری می‌کنند که همیشه در بحران باشیم؟ حداقل صبر می‌کردند تا یک ماه دیگر مدارس را باز کنند.

• برای حفظ آبروی دولت و مجلس انقلابی اگر نماینده مجلس بودم وزیر دارایی را استیضاح می‌کردم، اگر وزیر بودم رئیس بانک مرکزی را عزل می‌کردم و اگر رئیس بودم اقدامی برای جمع‌آوری دلال‌های ارز و ریال می‌کردم تا پدر بزرگ‌ها بتوانند اسکناس نورا در شب عید

به قیمت واقعی تهیه کنند.

• این که برای تعدادی از اقشار ضعیف، مبلغی به عنوان عیدانه (عیدی) واریز شده، کار خوبی است. اما مگر از دارایی شخصی جناب رئیس جمهوری پرداخت شده که نام آن را عیدانه رئیس جمهوری گذاشته‌اند؟ البته تحبیب القلوب راه‌های دیگری هم دارد.

• آقای استاندار محترم هر ماه ۱۰ لیتر از سهمیه وانت بارها کم می‌کنید و ما را با کلی مشکل مواجه کردید این است رونق کسب و کار از ۳۵۰ لیتر به ۱۵۰ لیتر رسانده‌اند لطفا جوابی بدهید. وانت دار از بجنورد. قبلا نیز پیامک فرستاده‌ایم.

• یک هنر پیشه‌تئاتر و تلویزیون، در غم از دست دادن پسر جواش که بر اثر کرونا در مهمانی مبتلا شد و فوت کرد گفته خدا خواسته من ۷۱ ساله زنده بمانم و آن جوان کم سنم فوت کند جای تأسف دارد این سخنان اگر برادر محترم و هنرمند قدیمی شما هم مهمانی و دورهمی نمی‌رفتنی شاید پسر دسته گلت الان زنده بود، اینا تقدیر نیست بی توجهی و عادی‌انگاری خود ماست.

• هزینه اسنپ و تپسی در روزهای پایانی سال افزایش زیادی پیدا کرده و گاهی تا ۵۰ درصد هم اضافه شده و جا داره نظارت بیشتری بر عملکردشون انجام بشه تا خود سرانه قیمت رو افزایش ندن.

مادر عزیزمان **منیره خلیل زاده شیرازی** سه بهاری از بهاری که این دارفانی را برای پیوستن به پروردگارت بدرود گفتی گذشت. هر بهار که هر روز فقدانت را در هوای شهری که به آن عشق می ورزیدی احساس می کنیم. روح قرین رحمت الهی باد. **خانواده حسینیون- خلیل زاده شیرازی**

باز گشت همه به سوی اوست
با تسلیم به مشیت الهی نهایت تأسف و تألم درگذشت **شادروان مهندس محمد مهربابیان** را به اطلاع کلیه دوستان ، آشنایان و اقوام محترم می رسانیم.
مراسم تشییع پیکر آن عزیز امروز دوشنبه ۱۴۰۱/۰۱/۱۵ در حرم مطهر (بست نواب صفوی _ صحن کوثر)
مراسم خاکسپاری مرحوم ساعت ۱۱ در بهشت رضا (بلوک ۱۰) انجام می گردد.
مراسم بزرگداشت و ختم آن مرحوم روز چهارشنبه ۱۴۰۱/۰۱/۱۷ در مسجد قبا (خیام جنوبی ۲۱) از ساعت ۲۰:۳۰ الی ۲۲ به صورت مردانه و زنانه منعقد می باشد. ضمناً تمامی پروتکل های بهداشتی توسط تیم تشریفات شریف انجام خواهد شد.
خانواده مرحوم

۱۳۰۱-۱۶-۰۸

باز گشت همه به سوی اوست.
با تسلیم به مشیت الهی و با نهایت تأسف و تألم درگذشت

شادروان مهربانو فیروزه علیزاده

را به اطلاع کلیه دوستان ، آشنایان و اقوام محترم می رسانیم.
مراسم بزرگداشت و ختم آن مرحومه امروز دوشنبه ۱۴۰۱/۰۱/۱۵ در مسجد توفیق (احمد آباد ، طالقانی ۹)

از ساعت ۱۶:۳۰ الی ۱۸ به صورت مردانه و زنانه منعقد می گردد.

خانواده های : علیزاده ، فرشچی ، ترجمان محجوب ، شالچی ، هروه و وابستگان

۱۳۰۱-۰۱-۰۴